

HISTORIA DE ESPAÑA

OPCIÓN A

ORIENTACIÓNS: Os documentos que seguen teñen como asunto central a oposición ao réxime franquista. Na redacción, debes tratar as seguintes cuestións: A evolución da oposición ao longo da ditadura; a variedade de formas empregadas; os diferentes sectores e organizacións implicados. Lembra que non se trata de responder a preguntas illadas, senón de realizar unha composición coherente e argumentada, e que na avaliación se terán en conta os coñecementos, a utilización dos documentos e a corrección da expresión escrita.

Doc.1. – Orixes da guerrilla antifranquista (Vida Guerrilleira, Boletín das guerrillas de Galicia, 1948):

“Alí onde había homes perseguidos que se viron na necesidade de fuxir, fixérono antes de caer de novo na cadea ou ante un pelotón de execución. Marcharon así ao monte homes de todas as tendencias, socialistas, anarquistas, algúns católicos e, sobre todo, numerosos militantes comunistas (...). Ao principio as nosas accións tiñan un carácter case exclusivamente de fuxidos que se moven organizadamente buscando puntos de apoio, falando coas xentes da necesidade de crear o movemento guerrilleiro. Eramos os fuxidos, os escapados, como nos chamaba o pobo. E nesa época, no momento máis agudo da represión franquista, tivemos sempre o apoio abnegado, silencioso e incondicional do pobo. Aqueles homes que nas aldeas nos axudaban sabían perfectamente ao que se expoñían e, non obstante, non vacilaban en acollernos”.

Doc.2.- Declaración do Partido Comunista de España promovendo unha política de Reconciliación Nacional (1956):

“Nos últimos anos produciuse unha importante evolución. Forzas considerables, que noutro tempo integraron o campo franquista, foron mostrando a súa discrepancia cunha política que mantén vivo o espírito de guerra civil. No campo republicano son máis numerosas e influentes as opinións dos que estiman que hai que enterrar os odios e rancores da guerra civil (...). Un estado de espírito favorable á reconciliación nacional dos españois, vai gañando ás forzas político-sociais que loitaron en campos adversos durante a guerra civil. (...). Fóra da reconciliación nacional non hai máis camiño que o da violencia”.

Doc.3.- Salvador de Madariaga analiza a repercusión do chamado polo franquismo “Contubernio de Munich”:

“O 8 de xuño de 1962 quedou pois consagrada en Munich a negativa terminante a admitir a España nin aínda como asociada no sistema europeo mentres non cambie o seu réxime. Ao regresar a España os delegados do interior (...) víronse obrigados a escoller desde a escaleira do avión, ou o seu desterro ou o seu confinamento en Fuerteventura. A Gil Robles non lle foi permitido comunicar coa súa casa nin aínda para cambiar de roupa (...). Esta conduta bárbara, no sentido concreto da palabra, é dicir, desprovista de lei, caridade e respecto, terminou por allearlle ao réxime a opinión europea e aínda universal”.

Doc.4.- Manifiesto conxunto de Comisiones Obreiras e o Sindicato Democrático de Estudiantes (1967):

“As Comisiones Obreiras de Barcelona e provincia e o Sindicato Democrático de Estudiantes da Universidade de Barcelona saúdan e solidarízanse con todas estas grandes accións de masas que se desenvolven no noso país (...). O Goberno acentúa a represión detendo e procesando a destacados dirixentes do movemento obreiro e estudantil (...). A vigorosa loita solidaria do pobo conseguiu a liberdade destes demócratas encarcerados. Pero pende sobre eles a ameaza de procesos. Ante esta situación, as CC.OO. de Barcelona e provincia e o SDEUB chamamos a todos os traballadores e estudantes a facer do día 17 unha gran xornada de loita (...) para esixir, xunto ás reivindicacións máis urxentes da clase obreira, aquelas que hoxe son máis sentidas polos traballadores e as amplas masas populares do país: Salario mínimo de 250 pesetas. Semana de 44 horas. Salario igual para mulleres e mozas a iguais condicións de traballo. Xestión e control polos traballadores do réxime de seguridade social. Dereito de folga e a liberdade de reunión (...). Democratización do ensino e a Universidade. Liberdade de todos os detidos e anulación de todos os sumarios e sancións (...). Disolución da Brigada Político-Social e do Tribunal de Orde Pública”.

Doc.5.- En 1974, o Partido Comunista de España inspirou a formación da Xunta Democrática, na que se agrupaban diversas forzas de oposición que aprobaron o seguinte programa:

“1.- A formación dun goberno provisional que substitúa ao actual (...). 3.- A legalización dos partidos políticos sen exclusións. 4.- A liberdade sindical e a restitución ao movemento obreiro do patrimonio do Sindicato Vertical. 5.- Os dereitos de folga, de reunión e de manifestación pacífica. 6.- A liberdade de prensa (...). 8.- A neutralidade e a profesionalidade, exclusivamente militar para a defensa exterior, das forzas armadas. 9.- O recoñecemento, baixo a unidade do Estado español, da personalidade política dos pobos catalán, vasco e galego e das comunidades e rexións que o decidan democraticamente. 10.- A separación da Igrexa e do Estado (...)”.

HISTORIA DE ESPAÑA

OPCIÓN B

ORIENTACIÓNS: *Baseándote nos seguintes documentos debes compoñer un texto sobre a crise da Restauración, aberta a partir de 1898. Na redacción, debes abordar as seguintes cuestións: consecuencias da guerra de 1898; a falta de lexitimidade política do sistema; as demandas sociais e políticas que se reclamaban para rexenerar a vida pública; os problemas bélicos en Marrocos e o papel dos militares que culminou co pronunciamento de Primo de Rivera como final do réxime constitucional. Recorda que non se trata de responder a preguntas illadas, senón de realizar unha composición coherente e argumentada, e que na avaliación se terán en conta os coñecementos, a utilización dos documentos e a corrección da expresión escrita.*

Doc. 1.- Balance oficial de mortos na Guerra de Cuba (1898)

<i>Na guerra</i>	<i>1 xeneral</i>	<i>60 oficiais</i>	<i>1.314 soldados</i>
<i>Por feridas</i>	<i>1 xeneral</i>	<i>81 oficiais</i>	<i>704 soldados</i>
<i>Por febre amarela</i>	–	<i>313 oficiais</i>	<i>13.000 soldados</i>
<i>Por outras enfermidades</i>	–	<i>127 oficiais</i>	<i>40.000 soldados</i>
<i>Na travesía de regreso</i>	–	–	<i>60 soldados</i>
TOTAL	2 xenerais	581 oficiais	55.078 soldados

Doc. 2.-: Oligarquía e caciquismo (Joaquín Costa, 1901):

“Non é a nosa forma de goberno un réxime parlamentario, viciado por corruptelas e abusos, segundo é uso entender, senón, ao contrario, un réxime oligárquico, servido, que non moderado, por institucións aparentemente parlamentarias. Ou, dito doutro xeito, non é o réxime parlamentario a regra, e excepción dela os vicios e as corruptelas denunciadas na prensa e no Parlamento mesmo durante sesenta anos; ao revés, iso que chamamos desviacións e corruptelas constitúen o réxime, son as mesma regra...”

Doc. 3.-: Comunicado da Asemblea de Parlamentarios de Cataluña (asinado entre outros por Lerro e Cambó, 1917):

“Os representantes en Cortes de Cataluña, ante a gravidade e transcendencia dos momentos actuais, sen quebranto das súas particulares conviccións políticas que integramente manteñen, coinciden en afirmar: A.- Que é vontade xeral de Cataluña a obtención dun réxime de ampla autonomía. B.- Que é de gran conveniencia para España transformar a organización do Estado baseándoa nun réxime de autonomías que, adaptando a súa estrutura á realidade da vida española, aumente a súa cohesión orgánica e facilite o libre desenvolvemento das súas enerxías colectivas.

E en adoptar os seguintes acordos: 1º Pedir ao Goberno a inmediata reunión das Cortes para que as mesmas, en funcións de constituíntes, deliberen e resolvan sobre a organización do Estado e a autonomía dos Municipios e dean solución inmediata ao problema militar e aos que as circunstancias actuais suscitan con presa inaprazable para a vida económica de España. 2º Comunicar o anterior acordo ao Goberno, e, en caso de non obter a inmediata convocatoria das Cortes, convidar a todos os senadores e deputados españois para que concorran a unha Asemblea extraoficial que se delibere sobre os extremos consignados no acordo anterior, e cuxa primeira reunión tería lugar nesta cidade o día 19 do corrente”.

Doc. 4.- O desprestixio de Afonso XIII nos anos 20, reflectido nas memorias de Arturo Barea (A Forxa dun rebelde):

“Toda a porcallada do ‘Narigón’[alcume do Rei Alfonse XIII] está agora saíndo a relucir: os millóns que [lle pagaron] para abrir as casas de xogo, o Palacio de Xeo e o Casino de San Sebastián, (...). Está nas minas do Rif (...) e no abastecemento de camiións para o exército (...); e aínda por riba de todo, a lea de Marrocos (...): Unha historia sucia, porque resulta que é el o responsable do desastre. Escribiulle a Silvestre, ás agachadas de Berenguer, e díxolle que seguise adiante. Din ata que, cando Annual acababa de ser conquistado, lle mandou un telegrama a Silvestre (...) e cando se lle falou da catástrofe e dos miles de mortos que había, dixo: ‘A carne de galiña é barata’. Claro é que todos os reaccionarios estano defendendo nas Cortes, pero os republicanos e os socialistas están pegando duro. Ademais, hai outra cousa: agora que están mandando forzas expedicionarias e todos os Fulanos que escaparon co seu diñeiro de ir a Marrocos teñen que ir, aínda que non queiran, moitos dos liberais queren que se depure a cousa. Séntalles como un tiro que teñan que perder os seus cartiños e se a man vén, os fillos. De todas as maneiras, unha cousa é certa: vai haber un proceso (...). Un proceso para establecer a responsabilidade do que pasou en África. Os xenerais están que rebentan de rabia. Ata ameazaron cun pronunciamento como nos tempos de Isabel.